

Antropologia nowych mediów

WYKŁAD 1

dr Krzysztof Gajewski
Instytut Badań Literackich
Polskiej Akademii Nauk

24 marca 2012

1 Nowe media — czym są?

Lev Manovich, Język nowych mediów:

1. „witryny WWW, wirtualne światy, wirtualna rzeczywistość, multimedia, gry komputerowe, interaktywne instalacje, animacje komputerowe, cyfrowe wideo, kino i interfejs człowiek-komputer”
2. „nowe media są wynikiem przecięcia się dwu odrębnych procesów: historii technik obliczeniowych i historii technologii medialnych”

Maryla Hopfinger:

1. radio, długrająca płyta, kasetka magnetofonowa, telewizja, wideo, krążek CD, komputer, Internet, fotografia, fonografia, film
2. immanentny związek z maszyną, która jest niezbędna do wyprodukowania przekazu

2 Komunikacja społeczna a antropologia nowych mediów

Granica między nauką o komunikowaniu a nauką o mediach przebiega w miejscu, w którym procesy komunikowania traktowane w kategoriach **praktyk znaczących** (a więc ze względu na syntaktyczne i semantyczne aspekty komunikowania) zaczynają być rozważane w związku z samymi technologiami komunikowania i w kontekście towarzyszących im sposobów artykulacji, i to **nie tylko jako określone technologie komunikowania, ale i postrzegania** [podkr. moje]. (Andrzej Gwóźdź, Kino i przekazniki elektroniczne w perspektywie teorii mediów, s. 10)

3 Marshall McLuhan i twarda wersja determinizmu technologicznego

- *The medium is the message*

„Przekazem” dowolnego środka przekazu lub techniki jest zmiana skali, tempa lub wzorca, jaką ten środek wprowadza w ludzkie życie, (McLuhan, Środek przekazu sam jest przekazem)

- Treścią jednego medium jest inne medium (treścią telegrafu jest druk, druku — pismo, pisma — mowa)
- Światło i energia elektryczna eliminują z ludzkich działań czas i przestrzeń (przedłużenie człowieka, por. koncepcja umysłu rozszerzonego)
- Galaktyka Gunterberga — formy doświadczeń, postaw umysłowych i ekspresji ulegają modyfikacji w procesie przekazu ze względu na medium, najpierw zostały zmodyfikowane przez alfabet fonetyczny, a następnie przez druk (inspiracja: A. Lord, Pieśniarz i jego opowieść)
  - „Interioryzacja techniki alfabetu fonetycznego przenosi człowieka z magicznego świata ucha do neutralnego świata wizji”
  - „Schizofrenia może nieuchronnym skutkiem piśmienności”
  - „Nowa elektroniczna współzależność ponownie tworzy świat w postaci **globalnej wioski**”
  - „Dlaczego członkowie społeczeństw niepiśmiennych nie mogą oglądać filmów lub zdjęć bez ćwiczenia tej umiejętności?”,
  - „Afrykańska widownia nie potrafi wobec filmu przyjąć naszej roli biernego konsumenta”

4 Oralność a piśmienność

- Milman Parry → Albert Lord → Marschall McLuhan → Walter Ong
- Cechy charakteryzujące myśl i wyrażenie oralne:
  - Addytywność zamiast upodrządnienia
  - Nagromadzenie zamiast analizy
  - Redundancja lub ofitość
  - Zachowawczość czy tradycjonalizm
  - Blisko ludzkiego świata

- Zabarwienie agonistyczne
- Empatia i zaangażowanie zamiast dystansu obiektywizującego
- Homeostaza
- Sytuacja zamiast abstrakcji

Literatura

- [1] A. Gwóźdź (red.), Po kinie?... , Kraków 1994.
- [2] Maryla Hopfinger, (red.), Nowe media w komunikacji społecznej XX wieku, Warszawa 2005.
- [3] Marshall McLuhan, Wybór tekstów, Poznań 2001.
- [4] Lev Manowich, Język nowych mediów, przeł. P. Cypriański, Warszawa 2006.
- [5] Walter Ong, Oralność i piśmienność. Słowo poddane technologii, przeł. J. Japola, Warszawa 2011.